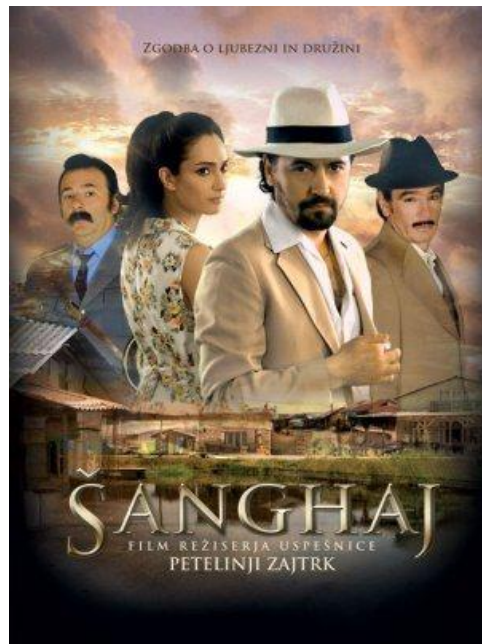

OCENA FILMA: Šanghaj

Avtor: Klemen Černe

Foto: Kolosej zabavni centri

Naberšnikov Šanghaj, slovenski film, ob katerem boste pozabili, da gledate slovenski film, je odlično posneta in izjemno gledljiva pripoved o romski družini, ki upraviči svoj rekorden proračun.

Da ima **Marko Naberšnik** dober občutek za želje gledalcev, je dokazal že s svojim celovečernim prvencem *Petelinji zajtrk*, s *Šanghajem*, svobodno priredbo romana Nedotakljivi **Ferija Lainščka**, pa to samo potrjuje – najdražji film v zgodovini Slovenije je prava paša za oči in ušesa, ki se lahko s tehničnega vidika kosa s finančno precej boljše podprtimi hollywoodskimi produkcijami. *Šanghaj* sicer ni brez napak, toda izvrstna mednarodna igralska zasedba, odlična fotografija in suverena režija zasenčijo manjše pomanjkljivosti v pripovedi, ki jih večina gledalcev niti ne bo dojela kot take.

Film spremlja zgodbo štirih generacij romske družine Mirga, ki se razteza skozi več desetletij, v prvi osebi pa jo pripoveduje njen osrednji junak Lutvija Belmondo Mirga (**Visar Vishka**) – mojster prekupčevanja, ki si v Prekmurju z nekdanjo prijateljico noči Amando (**Asli Bayram**) ustvari družino in lastno vas, imenovano Šanghaj. Toda uspeh, za katerega je v veliki meri zaslužno dolgoletno mentorstvo njegovega očeta Ujaša (**Senad Bašić**), se začne z razpadom nekdanje skupne države podirati kot hišica iz kart. Z novo družbeno-politično ureditvijo nastopi obdobje negotovosti, zaradi

pohlepa pa je ogrožena tudi Belmondova družinska sreča.

Čeprav romska tematika vzbuja asociacije na kultne filme srbskega režiserja Emirja Kusturice, je *Šanghaj* bližje italijanskim zgodovinskimi dramam, kot sta *Malena* in *Mediterraneo*. V nasprotju z grotesknimi osebnostmi, značilnimi za Kusturico, so Romi v Naberšnikovem filmu romantični junaki, ki so v primerjavi z literarno predlogo tudi precej bolj idealizirani. Takšna upodobitev je po svoje razumljiva, saj je prilivanje olja na ogenj nestrpnosti verjetno zadnje, kar bi si režiser, ki se je podpisal tudi pod scenarij, želel. *Šanghaj* je povest o dobrih Ciganih, pa čeprav ti "švercajo" dobrine iz Italije – če kaj, bi se morali slovenski gledalci, ki se spomnijo življenja v nekdanji Jugoslaviji, zaradi tega z njimi samo še bolj poistovetiti.

V nekem trenutku Belmondova mati Phirav Pao (odlična **Marjuta Slamič**) svojemu možu Ujašu prizna, da je videti kot filmski zvezdnik, kar pravzaprav velja za vse nastopajoče. Kamera ljubi njihove obraze, mednarodna igralska zasedba pa v film vnese eksotičnost. K tej pripomore tudi romski jezik – če je Slovence v *Petelinjemu zajtrku* očaralo prekmursko narečje, je šel tokrat Naberšnik še dlje in posnel film, v katerem je slovenskega jezika samo za vzorec, zanj pa v pretežni meri poskrbi **Bojan Emeršič** v vlogi dobrodušnega miličnika. Zvočno podobo dopolnjuje razgibana glasbena podlaga **Saše Lošiča**, ki je z režiserjem sodeloval že pri njegovem prvencu – Loša je za Naberšnika očitno to, kar je za Kusturico Goran Bregović (pa je primerjava vendarle uspela).

Na žalost je scenarij, za katerega je Naberšnik na filmskem festivalu v Montrealu prejel nagrado, precej bolj klišejski kot jezik, v katerem je napisan oziroma preveden. Zgodba o ceni pohlepa je bila prikazana že v številnih filmih, podobno velja tudi za nekatere druge tragične trenutke, ki so skoncentrirani v sklepnem in manj energičnem delu filma, osebnosti, naj so te še tako prijetne, pa se nam ne vtisnejo v spomin tako močno, kot bi to glede na izvrstno igralsko zasedbo pričakovali. Čeprav gledalci pozabimo, da gledamo slovenski film, nikoli ne pozabimo, da gledamo film.

Kljub omenjenim pomanjkljivostim je *Šanghaj* tehnično dovršen izdelek z visoko razvedrilno vrednostjo, ki bi si zaslužil široko občinstvo. Kot pravi Belmondo: "Kadar od življenja pričakuješ preveč, ti vzame še tisto malo, kar imaš." Včasih se zdi, da preveč pričakujemo tudi od slovenskega filma, tako ambiciozne produkcije, kot je Naberšnikov *Šanghaj*, pa bi bilo škoda izgubiti.